

Božena Plocháňová (rodená Bauerová)

(* 2. január 1929, Praha – † 11. August 2020, Bratislava) bola slovenská ilustrátorka a karikaturistka českého pôvodu. Širokej umeleckej verejnosti je známa predovšetkým ako autorka kresleného humoru zo známeho humoristicko-satirického týždenníka Roháč.

Narodila sa v Prahe, kde vyrastala v časti Vinohrady. Absolvovala renomovanú pražskú Štátnu grafickú školu (1946-1950). V roku 1952, ako jedna z prvých žien akademicky vzdelaných výtvarníčok, sa začala na Slovensku venovať profesionálne karikatúre v časopise Roháč, keď ju pre časopis a kreslený humor zlanáril známy výtvarník a karikaturista akad. maliar Štefan Bednár, prvý šéfredaktor Roháča. Nakoniec dlhé štyri desaťročia bola jeho kmeňovou pracovníčkou, kresliarskou ikonou a výtvarným pilierom. Vo svojich úsmevne ľahkých kresbách, výtvarne čistých a dokonalých sa usilovala čitateľa odľahčiť od všedného a neľahkého kolotoča života. Vnímala ho bez príkras. A tak ho aj kreslila. Láska, povzbudivo a pozitívne. Úprimne sa vysmievala z dobových nedostatkov nás všetkých, včítane samej seba. Chápala, že s úsmevom na tvári, v mysli a duši sa dá prežiť skutočne všetko, čo každodenný stereotypný život vo vtedajšom Československu jeho ľuďom prinášal.

Jej nezabudnuteľné komixové postavy Bill a Mary, zo života obyčajných „šťastných“ ľudí, prežívajú doteraz v pamäti niekoľkých našich generácií, z najznámejšieho kresleného komiksu - rovnakého názvu - vo vtedajšom Československu (po zániku Roháča na Slovensku po r. 1990 ho ďalej úspešne kreslila aj pre krížovkársky časopis Veľký Šibal, ale ako Bill a Mary po rokoch...). Svojimi páčivými kresbami si vedela ľahko získať aj srdcia malých detí - školákov. Preto s veľmi rada a s úspechom ilustrovala humorne ladenými obrázkami hádam všetky vtedajšie detské časopisy.

Ilustrovala mnoho detských kníh i učebníc, a stala sa jednou z najobľúbenejších ilustrátoriek pre deti. Spolupracovala s autormi ako Mária Ďuríčková, Krista Bendová, Elena Čepčková, napr. Bola raz jedna trieda, Danko a Janka, Opice z našej police. Ako sa sama priznala, že zatiaľ čo kreslený časopisecký humor bol pre ňu prácou a obživou, a tiež aj relaxáciou súčasne, kreslenie pre deti a ilustráciu detských kníh považovala za veľký sviatok, a preto tak s pokorou k tejto práci aj pristupovala.